

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

УДК 347.77/.78:004.738.5

Ю. Є. Атаманова,

в. о. директора Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, доцент

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ

У статті викладені основні підходи до захисту авторських та суміжних прав, порушених у мережі Інтернет, що склалися в різних країнах. Висвітлено проблеми та обговорювані пропозиції до удосконалення в Україні стану законодавчого забезпечення реалізації відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності в Інтернет-мережі.

***Ключові слова:** веб-сайт; авторські та суміжні права; відповідальність власника сайту; відповідальність провайдера.*

Постановка проблеми. Проблема захисту авторських прав у найбільш вираженій формі виявляється протягом останнього десятиріччя у сфері Інтернет, що зумовлено, перш за все, у простоті та швидкості розміщення інформації у всесвітній мережі, у відсутності необхідності обов'язкової авторизації при вчиненні таких дій, відкритості та доступності користування електронними ресурсами необмеженим фактично колом осіб. Такі переваги інформаційних технологій мають у той же час відповідно до принципу діалектичного розвитку й зворотній бік, – у відкритому стані інформація та об'єкти права інтелектуальної власності потрапляють до мережі Інтернет без згоди й навіть поза межами обізнаності автора, чим порушуються не тільки права автора на отримання винагороди за свій інтелектуальний труд, а і його особисті немайнові права, перш за все, право вимагати визнання свого авторства шляхом зазначення належним чином власного імені на творі і його примірниках і за будь-якого публічного використання твору. Отже, при однозначній привабливості саме Інтернет-мережа стає віртуальним ринком обороту і збуту продукції із порушенням виключних прав авторів та інших правоволодільців.

Тією площиною в мережі Інтернет, де фактично відбувається порушення прав інтелектуальної власності, є веб-сайти, які вже стали самостійним об'єктом докладавання творчої й інтелектуальної діяльності. Незважаючи на широке вживання в нормативних актах поняття «офіційний сайт» до теперішнього часу на рівні законодавства немає чіткого і однозначного визначення терміна «інтернет-сайт».

У наказі Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листо-

пада 2002 року № 327/225 «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади» (далі – Порядок) надано визначення веб-сайту та веб-порталу як певного поєднання технічної та інформаційної складової.

Згідно з п. 1.3 Порядку веб-сайт – це сукупність програмних та апаратних засобів з унікальною адресою у мережі Інтернет разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певного суб'єкта і забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інші інформаційні послуги через мережу Інтернет; веб-портал – веб-сайт, організований як системне багаторівневе об'єднання різних ресурсів та сервісів для забезпечення максимальної можливості доступу до інформації та послуг [1].

Досягнення формальної та змістовної єдності веб-сайтом здійснюється завдяки трьом основним його складовим, а саме: (1) програмним та апаратним засобам: серверним програмним засобам; програмним засобам сайту; (2) адресі у мережі Інтернет або доменному імені; (3) інформаційному наповненню, яке охоплює текстову інформацію; графічну інформацію; аудіовізуальну інформацію.

Кожна з цих складових може розглядатися як окремий об'єкт інтелектуальної власності, володільцями прав інтелектуальної власності на які можуть бути різні особи. У той же час сам веб-сайт пропонується визнавати складним об'єктом, який становить собою поєднання різних об'єктів інтелектуальної власності, кожен з яких може мати самостійну правову охорону [2; с. 18]. Отже, й порушення прав інтелектуальної власності щодо конкретного або на певному веб-сайті можуть стосуватися відмінних об'єктів й суб'єктів.

І. М. Рассолов, розглядаючи сайт як базу даних, що становить собою сукупність гіпертекстових документів, визнає копіювання матеріалів з сайту порушенням майнових прав автора сайту як відтворення бази даних, розповсюдження, модифікація та інше використання. У випадку відтворення частини сайту, що є самостійним твором, що охороняється авторським правом, та подальшого використання копії вченим визначається наявність порушення і прав автора сайту, і прав автора статті [3; с. 152].

Т. Кудрицька і Ю. Чижова справедливо зазначають, що специфіка правового захисту прав полягає у тому, що об'єкти інтелектуальної власності використовуються в мережі, переважно, як вміст веб-сайтів і як розпізнавальна частина доменних імен. Так, якщо в доменних іменах використовуються торгові марки та фірмові найменування, меншою мірою – географічні позначення, то у вмісті веб-сайту може бути використано практично все [4], насамперед, літературні та художні твори, аудіовізуальні та музичні твори, фотографічні твори, бази даних, комп'ютерні програми.

Таким чином, найбільш гостро та часто виникають питання щодо порушення авторських прав на інформаційне наповнення сайтів, перш за все, текстів, малюнків, фото-, аудіо- та відеоматеріалів.

Аналіз останніх досліджень. Велика соціальна затребуваність захисту прав на такі об'єкти викликала звернення вчених-правників до вивчення цієї тематики. Зокрема, слід відмітити праці Д. М. Бойко, Д. В. Грибанова, М. В. Гури, р. В. Дроб'язко, В. І. Жукова, В. О. Жарова, р. А. Калюжного, А. І. Канановича, Є. М. Макарової,

А. В. Незнамова, О. М. Пастухова, І. М. Рассолова, М. І. Стрелі, Є. В. Юркова та інших. Багато актуальних питань піднято ними, починаючи від природи прав на веб-сайт, правопорушень, що вчиняються у мережі Інтернет, щодо об'єктів права інтелектуальної власності, основних способів захисту прав на них. У той же час недостатньо систематизовано підходи та засоби, що можуть стати основними складовими правового механізму захисту прав інтелектуальної власності, порушених у мережі Інтернет, який застосовуватиметься в Україні.

Отже, *метою цієї статті* автор ставить аналіз розроблених світовою практикою підходів до захисту прав інтелектуальної власності, порушених у мережі Інтернет, їх узагальнення та об'єднання на підставі системного підходу для запровадження як ефективного правового механізму у вітчизняне законодавство України.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні до найбільш застосованих механізмів захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет належать: захист прав у судовому порядку, в адміністративно-правовому порядку, а також самозахист прав. Але практика отримання захисту прав інтелектуальної власності, порушених у мережі Інтернет, в судових органах виявив такі проблеми, як відсутність належного законодавчого регулювання відносин, що складаються із застосуванням засобів електронного та цифрового зв'язку, на національному рівні; можливість доступу до мережі з будь-якого місця; складність визначення порушника, який дійсно вчинив порушення, та доведення його вини; неможливість представлення належних та допустимих доказів, що зумовлена електронною формою листування та укладеннях угод.

Слід відзначити, що вітчизняне законодавство не визначає особливостей регулювання та захисту авторських прав у мережі Інтернет, факт чого стає підставою для поширення норм ст. 50 Закону України (далі – ЗУ) «Про авторське право і суміжні права» щодо встановлення тих дій, які визнаються порушенням авторського права та суміжних прав [5]. Не визначені законодавчо в Україні й особливості доказування порушення прав у «віртуальній мережі» та не запроваджені нові адаптовані до особливостей відносин, що виникають в сфері її функціонування механізми захисту прав інтелектуальної власності.

М. В. Гура вбачає необхідність посилення правової охорони прав авторів Інтернет-сайту на національному рівні, перш за все, шляхом визначення правового режиму Інтернет-сайту у Цивільному кодексі України та Законі України «Про авторське право і суміжні права» та розроблення Типових договорів на створення Інтернет-сайту та хостінгу. Крім того, на його думку, потребують удосконалення норми, що встановлюють особливості правового захисту прав автора Інтернет-сайту, а також застосування стягнення грошової компенсації та моральної шкоди у разі їх вчинення [6].

Цікавим видається той факт, що майже не викликає питання, які дії порушують права інтелектуальної власності в Інтернеті. Нинішній стан правової культури у суспільстві і активна антиплагіатна пропаганда надали чіткого розуміння, що розміщення об'єкта авторського права на веб-сайті без згоди автора та/або без зазначення його імені є порушенням авторських прав. Але інше суміжне питання, яке немає однозначного вирішення у різних країнах і яке не має чіткої, однозначної відповіді в Україні, – хто є відповідальною особою за порушення прав третіх осіб в Інтернеті; хто має їх відновити та відшкодувати спричинену шкоду.

У відносини, пов'язані з наданням телекомунікаційних послуг, до яких відносяться й послуги у мережі Інтернет, залучені різні суб'єкти, основний серед яких є споживачі телекомунікаційних послуг, оператори і провайдери телекомунікацій, а також власники веб-сайтів (або реєстранти доменних імен).

У більшості випадків особою, відповідальною за порушення авторських прав в мережі, стає або особа, яка поширила неправомірний контент (споживач телекомунікаційних послуг), або власник веб-сайту, який фактично забезпечує наповнення контенту і вирішує питання щодо «політики» сайту: робити його відкритим для користувачів лише для ознайомлення з інформацією або надавати ще й можливість активної участі у його формуванні.

Практикою сприйнято підхід до визнання саме власника веб-сайту основною особою, відповідальною за все, що пов'язано з його змістом, в тому числі щодо товарів, послуг, робіт, інформацію про які оприлюднено на такому віртуальному ресурсі. Обґрунтованим поясненням такого явища є складність встановлення безпосереднього порушника у зв'язку із можливістю майже безперешкодного доступу до інтернет-сайту будь-якою особою фактично з різних місць земної кулі. Відповідно ставиться питання про відповідальність власника веб-сайту за наявність матеріалів на ньому, які порушують права інтелектуальної власності, що належать іншій особі.

Такий підхід зараз підтверджений і судовою практикою, відповідно до якого за порушення авторських прав в мережі відповідає або споживач телекомунікаційних послуг, який поширив неправомірний контент, або власник веб-сайту, що є більш частим випадком. У п. 12 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» № 1 від 27.02.2009 р., у якому зазначено, якщо автор поширеної інформації невідомий, а також коли інформація є анонімною і доступ до сайту – вільним, належним відповідачем буде власник сайту, на якому розміщений інформаційний матеріал, оскільки саме він створив технологічну можливість та умови для поширення недостовірної інформації [7]. Незважаючи на те, що зазначена правова позиція стосується практики розгляду справ про захист честі та гідності, а також ділової репутації, дана концепція широко застосовується в справах про порушення авторських прав в Інтернеті.

Аналогічну позицію зайняли й російські суди, яка відбилася у Постанові Пленуму Верховного Суду РФ від 19.06.2006 р. № 15 «Про певні питання, що виникли в судах при розгляді цивільних справ, пов'язаних із застосуванням законодавства про авторські і суміжні права». Пункт 25 цієї Постанови відносить до осіб, які можуть визначитися порушниками авторських прав та (або) суміжних прав у телекомунікаційних мережах, в тому числі в мережі Інтернет, й власників сайту, на якому було розміщено контрафактні твори або об'єкти суміжних прав. [Цит. По 3, с. 152–153].

Фактично за таких умов формується презумпція вини власника сайту, який створює умови для розміщення інформації на ньому, встановлює вимоги по завантаженню та безпосередньо контролює цей процес, що пропонується деякими авторами закріпити й на законодавчому рівні [8].

Але перш ніж визнавати таку особу суб'єктом відповідальності за порушення авторських прав треба встановити ті дії, що здійснює власник інтернет-сайту у цьому

контексті. Один випадок, коли у разі відсутності можливості вносити зміни до контенту в третіх осіб на сайті наявні об'єкти авторських чи суміжних прав, які розміщені без позначення ім'я авторів, або опубліковані без їхнього дозволу. За таких умов, вважаємо, власник сайту, незалежно від того, хто конкретно розмістив зазначені об'єкти, є відповідальним за вчинене порушення, оскільки фактично надав дозвіл певній особі на наповнення контенту і не забезпечив належного контролю за цими діями, в результаті чого сталося порушення права інтелектуальної власності.

Інша ситуація складається у зв'язку зі створенням власником сайту технічних можливостей для розміщення інформації на належному йому інтернет-ресурсі необхідним колом осіб. У такому разі складно встановити й довести винуватість певної особи. Тому у разі визнання власника сайту особою, відповідальною за порушення авторських прав у мережі Інтернет, може відбутися перекидання тягаря відповідальності з невизначеної особи на ту, яку простіше встановити. Власник сайту може й не знати про наявність матеріалів, розміщених на його інтернет-ресурсі, що не відповідають вимогам законодавства про інтелектуальну власність. І саме цей факт стає основною перешкодою у доказуванні вини та взагалі обізнаності суб'єкта, що володіє веб-сайтом, у справах про порушення прав інтелектуальної власності, в тому числі авторських та суміжних прав.

Окреслені відносини схожі за своєю сутністю на відносини між рекламодавцем і розповсюджувачем реклами, який визнається винним згідно зі ст. 27 ЗУ «Про рекламу» № 270/96 від 03.07.1996 р. за порушення встановленого законодавством порядку розповсюдження та розміщення реклами. За зміст же реклами відповідає рекламодавець. Безумовно, у рекламних відносинах наявна можливість чіткого встановлення особи, що формує зміст реклами – рекламодавця, на відміну від особи, що вносить певну інформацію з порушенням прав інтелектуальної власності на сайт, належній іншій особі. Але підхід, закладений у ЗУ «Про рекламу», відбиває реальне співвідношення відповідальності між суб'єктами відносин з розміщення інформації, що носить рекламний характер.

Його застосування в інтернет-відносинах може отримати власного «звучання». За розміщення об'єктів права інтелектуальної власності з порушенням прав їхніх правоволодільців в мережі Інтернет відповідальність несе особа, що здійснила таке розміщення. Власник сайту може бути відповідальним за зміст контенту останнього лише за умови та з моменту його обізнаності про порушення прав інтелектуальної власності третіх осіб, в тому числі авторських та суміжних прав. З цією метою має бути введений до правового механізму захисту прав інтелектуальної власності, порушених у мережі Інтернет, так мовити другий рівень, про що мова піде далі.

Встановлення винних дій власника веб-сайту дозволяє сформулювати, що основна вимога до нього має полягати у видаленні інформації, що порушує права правовласника виключних прав. І лише у випадку його обізнаності у вчиненні такого порушення на належному йому сайті та неприйняття жодних заходів для його припинення, можна ставити питання й про заявлення вимоги з відшкодування шкоди, завданої таким порушенням.

Другий рівень правового механізму захисту прав інтелектуальної власності, порушених у мережі Інтернет, стосується відповідальності провайдера. Слід відзна-

чити, що у міжнародній практиці склалися два основних підходи до відповідальності цих суб'єктів: горизонтальний та альтернативний. За «горизонтальним підходом» ISP-провайдери несуть відповідальність тільки в тому випадку, якщо існує технічна можливість запобігти передачі матеріалу, що порушує виключні права інтелектуальної власності третіх осіб, провайдер знає про існування такого матеріалу, а також усвідомлює, що він є порушником прав, або мав таку можливість розуміти.

Відповідно до «альтернативного підходу» відбувається видалення веб-сайту, зміст якого порушує виключні права інтелектуальної власності третіх осіб, або блокування доступу до нього шляхом звернення правоволодільца відповідно до пошукової системи або провайдера. Такий механізм запроваджений та функціонує, зокрема, у пошуковій системі Google, правда, небагато українських пересічних користувачів обізнаний про нього. А згідно з законом Франції щодо регулювання діяльності у файлообмінних мережах (закон HADOPI) активну участь у припиненні порушення авторських прав покладається на провайдера. У випадку, коли останній викрив користувача у скачуванні й розповсюдженні захищеного авторським правом контенту, він направляє йому лист електронною поштою. Відсутність реагування порушника на таке попередження є підставою для направлення йому другого повідомлення рекомендованим листом. Якщо ці попередження не зупинили порушника, провайдер відключає йому Інтернет на тримісячний строк. Крім того його заносять у чорний список, і він не зможе змінити провайдера [9].

У Китаї уряд зобов'язав інтернет-компанії перевіряти вміст своїх мереж і видаляти заборонену інформацію. З 2012 року всі блогери зобов'язані реєструватися, вказуючи персональні дані та номери телефонів. Фірма Tencent, власник популярного в Китаї інтернет-месенджера QQ, дає спецслужбам можливість моніторити повідомлення користувачів, здійснюючи пошук за конкретними словами. Китайська версія Skype дозволяє перехоплювати повідомлення, що містять певні слова або надіслані певними користувачами, зберігаючи їх на сервері разом з даними про IP-адресах [10].

Означена тенденція вже намітилася й в Україні. Наприкінці минулого року Державною службою інтелектуальної власності України (далі – Служба) було доопрацьовано та подано на громадське обговорення проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» (далі – проект Закону). Основною ідеєю, закладеною в ньому, було надання права сервісній службі (провайдеру або оператору телекомунікацій) здійснювати блокування сайту на підставі заяви особи, яка вважає, що її авторське право та/або суміжні права порушені. Його реалізацію запропоновано здійснювати у разі якщо власник веб-сайту протягом 2 робочих днів з дати отримання копій заяви та доданих до неї документів про порушення авторського права і (або) суміжних прав від сервісної служби не вжив заходів щодо його припинення або не надав письмової відповіді.

Багато зауважень з боку учасників інтернет-відносин викликала така пропозиція в Україні. Інтернет Асоціація України висказала істотні недоліки у формулюванні понятійного апарату, насамперед, термінів «сервісна служба», «власник сайту», «об'єкт блокування». Нею заявлено також й незгоду зі запровадженням адміністративної відповідальності за порушення авторських та суміжних прав у мережі Інтернет та позасудовим способом вирішення спорів, який, на її думку, не відповідає чинному законодавству України і є доволі упередженим методом [11].

Інститутом Медіа Права зауважено, що нерідко особа, яка розпоряджається сайтом, є підприємцем (наприклад, вона отримує прибуток від розміщення реклами на своїй адресі в мережі Інтернет), а тому блокування сайту власника на підставі необґрунтованої заяви особи порушує його право на здійснення підприємницької діяльності, що передбачене статтею 42 Конституції України. Єдиною підставою для блокування веб-сайту має бути належно аргументоване рішення суду із несенням тягара доведення правопорушення заявником – особою, яка вважає, що її авторські та/або суміжні права порушені [12].

Висновки. Ідея посилення контролю та впливу на функціонування веб-ресурсів, а також ступеню відповідальності за діяльність у мережі Інтернет у вітчизняній медіаспільноті викликали активний супротив. Безумовно, запропонований у проекті Закону правовий механізм захисту порушених в Інтернеті авторських та суміжних прав потребує доопрацювання, урахуовуючи в тому числі зауваження щодо технічних моментів блокування сайтів. Але у той же час, вважаємо, що неможна говорити або очікувати ефективний захист зазначених прав лише традиційними правовими засобами, які виникли та отримали розвиток, будучи орієнтованими на традиційні відносини між юридично визначеними суб'єктами, які підлягають ідентифікації. «Віртуальність» же відносин в мережі Інтернет вимагає розроблення нових правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

Таким чином, підвищення рівня дотримання виключних прав інтелектуальної власності в мережі Інтернеті вимагає побудови багаторівневого правового механізму гарантування їх дотримання та захисту з відповідним реагуванням законодавства на вимоги часу, не обмежуючись традиційним підходом до встановлення кола відповідальних осіб, змісту та порядку несення несприятливих наслідків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади [Текст] : наказ Держ. ком. зв'язку та інформатизації України, Держ. ком. інформац. політики, телебачення та радіомовлення №327/225 від 25.11.2002 р. // Офіц. вісн. України. – 2003. – №2. – Ст. 49.
2. Макарова Е. М. Проблемы правового регулирования использования Интернета в предпринимательской деятельности [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / Е. М. Макарова. – М., 2007. – 22 с.
3. Рассолов И. М. Право и Интернет: теоретические проблемы [Текст] / И. М. Рассолов. – 2-е изд., доп. – М. : Норма, 2009. – 210 с.
4. Кудрицкая Т. Интеллектуальная собственность и Интернет: трудности сосуществования [Электронный ресурс] / Т. Кудрицкая, Ю. Чижова // ЮРИСТ&ЗАКОН. – 28.02.2012. – №9. – Режим доступа: http://www.kisilandpartners.com/ru/publications/articles/intellectual_property_and_the_internet_the_challenges_of_coexistence/.
5. Про авторське право і суміжні права [Текст] : Закон України від 23.12.1993 р. №3792-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – №13. – Ст. 64.
6. Гура В. С. Цивільно-правова охорона Інтернет-сайту [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / В. С. Гура. – К., 2006. – 20 с.

7. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи [Текст] : Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 27.02.2009 р. № 1 // Вісн. Верхов. Суду України. – 2009. – № 3.
8. Кондрашов М. Защита интеллектуальной собственности при использовании файлообменных сетей [Текст] / М. Кондрашов // Хоз-во и право. – 2010. – № 9. – С. 49–56.
9. Денисова Р. О. Реалізація авторських прав в Інтернеті [Текст] / Р. О. Денисова // Проблеми законності : акад. зб. наук. пр. / відп. ред. В. Я. Тацій ; редкол.: В. Тацій [та ін.]. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2010. – Вип. 110. – С. 106–113.
10. Как за рубежом следят за гражданами в сети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kommersant.ru/doc/2324786>. – Перевірено 14.08.2014.
11. Лист № 191 від 30.12.2013 р. Держпідприємництва України щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inau.org.ua/20.1573.0.0.1.0.phtml>. – Перевірено 13.08.2014.
12. Позиція Інституту Медіа-Права щодо законопроекту про захист авторських прав в Інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.medialaw.kiev.ua/news/organization/2454>. – Перевірено 13.08.2014.

Ю. Е. Атаманова

ЗАЩИТА ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ В СЕТИ ИНТЕРНЕТ: МИРОВОЙ ОПЫТ И ОТЕЧЕСТВЕННЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ

В статье изложены основные подходы к защите авторских и смежных прав, нарушенных в сети Интернет, которые сложились в разных странах. Освящены проблемы и обсуждаемые предложения к совершенствованию в Украине состояния законодательного обеспечения реализации ответственности за нарушения прав интеллектуальной собственности в Интернет-сети.

***Ключевые слова:** веб-сайт; авторские и смежные права, ответственность собственника сайта; ответственность провайдера.*

Yu. Atamanova

THE PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHT ON THE INTERNET: THE WORLD EXPERIENCE AND THE NATIONAL PERSPECTIVES

The article describes the main approaches to the protection of copyright and related rights are violated on the Internet, developed in different countries. Highlight the challenges and proposals for improvement of Ukraine's state legislative support of the implementation responsibility for the violation of intellectual property rights on the Internet.

***Key words:** web-site; copyright; the liability of the site's owner; the liability of the provider.*